
ЛЕНИН БИСКЭ НЭ ЖАКЫЛТА БЭРГЭН

**Көчиргэн кижиг
А. САБАШКИН**

**С.С.С.Р. КАЛЫКТЫҢ БИЧИКТЭРИН БҮДҮРҮП ТУРГАН
МОСКВА—1926**

**Что заповедал
нам ЛЕНИН**
Перевод А. САБАШКИНА
На ойратском яз.

Центральное Издательство Народов С С С Р
Москва—1926

ирот.
3-63.

1529

Яер үетүнүн пролетарийлары, бирикклэгэр!

Ленин бискэ нэ јакылта бэргэн.

Көчиргэн киж
А. САБАШКИН

Инв. № 1.99

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
Москва, Никольская, 10

Книга набрана и отпечатана
в 1-й типографии Централь-
ного Изд-ва Народов СССР,
Москва, Шлюзовая наб.,
162 в количестве 3.000 экз.

Главлит № 42.275

От Автора. *)

Бу бичиктэ—„Ленин бискэ нэ јакылта бэргэн“—бис анын чын, өлөр тужунда, бойынын Коммунист партиязына айткан јакылтазын чийэргэ турганыбис эмэс. Ол андый кату јакылта салым, партия мынайып кылынып, иштэнип турзын дэп салым бэрбэгэн.

Анын јүрүми, анын ижи: јангыс ишмэкчилэ крестьян албатыны капиталистардын кыйынынан айрып аларга дэп сагыжина алынып кылынып, бойынын јуук турган нөкөр-лөрин, партияны үүрэдиш турганы бискэ бир јанан көрүмэл үүрэдүү болорго кэрэк.

База кандыйда партиянын члени, партия бои бастра чын озогы Ленин баштап үүрэдиш турган партия болуп; онын үүрэдүзи—билэ кылынып туруп, ишмэкчи албатынын бштүлэрин јөндөп базала, ишмэкчилэ крестьяндарга амыр—энчү јүрүмин бэргэн болзо, аларга онын јүрүми, ижи, үүрэдүзи јакылта салым болоры учурлу.

А. Сабашкин.

---

*) **Автор** тэгэни—бичикти чийгэн кижу туру, „от автора тэгэни—чийгэн кижинин саназы.

Бир крестьяндардын беспартийный жуунында крестьяндар, Лениннын өлгөнүц угала, айтты.

z—„Бистин адабыс өлди, Анда—да бистин Совет Жан башкаруу энэбис туракалды. Коммунистар балдары арты.“

z—Бис коммунистарга айдып турубис: —„Балдар, адагардын јолы—ла адаркажып барыгар!“

z—Андый өбөстөргө коммунистар айдат:

z—„Нөкөрлөр, крестьяндар! Бистин энэбисти—Совет јанды, бойыбистин көзибисчилеп тәкши кичээйлик!“

z—„Бистин ишмәкчи—крестьяндардын согозын тыңыдаалык!“

z—Лениннын улу јакылтазы ол эди.

Ленин нэни эткэн, нэгэ үүрэткэн?

1. Ленин Маркстаг нэгэ үүрэнгэн.

Ленин бойы, ишмекчи укту албатынын башчызы Карл Маркс дэп үүрэдүчинин, үүрэнчиги болгон. (Карл Маркс 1818 жылда май айдын 5 күнүндэ чыккан. 1883 жылда март айдын 14 күнүндэ өлгөн).

К. Маркс бойынын үүрэдү бичиктэриндэ албаты-жоннын жүрүмин, онын тудууган јөөжөзинин аайын билэргэ күјүрэн гэн. Бойынын бичиктэрилэ ол, албаты-жоннын јадыжы, онын јөөжө кэрэги бир кээктэн башкаланып турганын улуска көргүзип айдып бәрди. Анын башкаланып турган кэрэги, машиналарда, база нэлэ ишкэ жарадатан јәпсәлдәрдә, кэм онын ээзи болуп, тудунуп турганы канайип база нэгэ јарадып турганынын кэрэгиндә.

Анын јарт башкаланып турганы мында: миллион јокту крестяндар, озо бойынын иштәйтән јәпсәлдәринә. Ээзи болуп туратаңдар; эмди жылдын ол јәпсәлдәринән айрылып (капиталистардын кату јагына чыдабай онызын садып туруп), пролетарий улус болып, јалга иш иштээргә јалданып турар болдылар.

Тоолу аргалу ээ-улус бойларынын јөөжөләрин көптөдип, јүстән, мугнаң ишмекчиләрди бойына јалдап туруп олардын иштәп бәргән ижи-лэ байып турар болды.

Ајдарда, капиталистар баштапла тыңыган јерләрдә сүрәкәй ишкэ кәрәктү јәпсәлдәр (фабрикалар, заводтор, машиналар јер)ас тоолу ээ болуп турган сүрәкәй байлардын колдорында болотон туру. Албатынын көп сабазы дэзә, ол байларда јалданган кулдар болып калат. Капиталистар дэзә бир-дә иштәгләбәйјат, анда-да ишмекчиләр нэни иштәгәнин бойларына алгылап алар туру.

Ишмекчиләр каторгада иштәп турган чылап иштәп-та турза, алган јал-акчазы курсагына јәтпәй турар.

Ол капиталистар бойынын фабрикаларында эттирип алган көп жөбжөлдөрүн бадырар жер таппай, өскө каандардын жэринэн садар жер бэдрэп турат. Онын кэрэгиндэ олоор ол жерди жуулап аларга бойынын чээрүлөрүн ийглэп турат. Ол жууларда, жулажклап турган улус—(капиталистардын тузазына болуп) ишмэкчилэр-лэ крест'яндар.

Ишмэкчи укту албаты андый кылык-ла, андый жан-ла жаражып болбос. Олар жангыс жердэ муннан иштэглэп јат, онын учун олардын кэрэги, олардын сагыжы жангыс сүмэлү болуцјат (капиталист улустын кылыгына жарашнас). Айдарда мынан јарт билдирип туры, пролетарий улус баштап бойынын капиталист ээзилэри-лэ өштөжип тартыжар дэп кийиндэ дэзэ бастра капиталистарла жуулашклап турарлар. Ишмэкчилэрдин јанды башка аайынча тургузар деп, сананып турган сагыжы чын, оны будүрип болбогодый эмэс.

Олардын сагыжы мындый; „ишмекчилер кэм-јок ол-ок фабрикаларда иштэнглэзин, ол-ок јерлэриндэ; жангыс олардын иштэп бүдүргэн жөбжөлдөрдө капиталистар **мэнзини** оны бойынын сагыжынча јаратпазындар.“ Онын кэрэгиндэ, ол ээ болуп турган јаан капиталистардын **мэнзинэр** јангын токтозып, ишмэкчи албаты нэни иштэп тапканын бойлоры ортоокто тэн үлэшкклэп турзындар дэп јан баштаар кэрэк.

Олардын ол сүмэзи капиталистарга јарабас учун, олар ишмэкчилэрлэ удра жуулашклап, бойынын јаргызын оларга салаып, чээрүзин, полициязын ишмекчилэрди токтозорго ийглэп турар туру. Оны көрип, ишмэкчилэр бойлорынын сагыжына, ол сүмэни чын кэрэкэ јарадып алатан болзо-баштап мылтык-јэпсэлдү болуп капиталистарды жуулап таштайла башкарууны ишмэкчи улус бойынын колына албайнча болбос туру дэп, јарт алынглады. Ол кэрэкэ ишмэкчи укту улус бэлэн болзын дэп, ишмэкчи укту албатаа бойынын революциязынын кэрэгиндэ турушкадый, оларды баштагадый партия кэрэк, андый партия көгүстү јарт сагышту ишмэкчилэрдэн баштап алгадый эмтир.

Капиталистардын башкаруузы јэр үстүндэ болуп турарда, ишмэкчилэрдин-дэ союзы бастра јэр үстүндэ болор учурлу. Онын учун К. Марке; „јер үстүнүн пролетарийлары, бириккелэгэр“ дэп јар бәрди.

2. Канайып Ленин төгүн „албатаа карузак“ болуп турган улустың кылыгын јарт айдып бэргэни.

Карл Маркстың үүрэдип турган үүрэдүүзи ол болупјат. Ленин дэээ ол үүрэдүни Орус јердэги албатының јадыжына јарадты.

„Јарадты“ дэп айдарга јөңил болупјат, ол үүрэдүни чын иштэп јарадары сүрэкэй күч болгон! Маркстың үүрэдүзин ол јылдарда Орус јериндэ торт билглэбэгэндэр. Орус тилгэ көчүргэни јаңыс-ла бичик болгон. Герман тиллэ чийлгэн Маркстың бичиктэрин таап аларга күч болгон. Владимир Ильич, Маркс-ла, Энгельстың бичиктэрин үрэнип билэргэ сананып, баштады. Аның кийиндэ ол Орус јериндэ јөбөһиниң кэрэгин үүрэнип баштады, аның кэрэгиндэ кийиндэ ол, Орус јериндэ капитализм башталып тыңгыаны дэп бичик чийгэн. Анаң башка ол база Орус јердэ үүрэнгэн улус албаты јөбөһиниң кэрэгиндэ нэни чийгэниң үүрэнип, аны јаратпай. „Албатының карузак најылары кэм, нэниң учун олар Социал-демократар-ла удра јуулажклапјат?“ дэп бичик чийгэн (ол бичикти каан тужунда чийдирбэс болгон, оны јаңыс туйка социал-демократтар бойлорының типография-зыла јажыту туйка чийглэп туратандар).

Албатының карузак најылары тэгэн улус интеллигент— јаңы албата килэп турган улус болгон. Алар тужунда Орус јериндэ фабрикалар, заводтор, ишмекчи-дэ улус ас болгон. Ишмэкчилэр јаңы башталып бойының кэрэгин јаңы баштап тургандар.

Алар бодоп тургандар; Орус јурт бойының јадыжында, күн-бадыш јаар турган капиталист јерлэрдэн, башка болор дэп.

Мында оок ус улус бойы алдынан ээзи болуп иштэнип јат дэп, анайып-ок јэр иштэп турган јкрестьян кижии база бойы алдынан ээзи болуп туру дэп.

Алардың јуртары ончо капиталист јерлэрдэн башка болор дэп, алар капиталистарга јалданарга барглабас дэп. Крестьян-јон улус јерди бастра јон болуп турарда, андый јүрүш социализм јүрүминиң баштамалы анаң чын социализм жаңду јүрүм башталып тыңгыр дэп тургандар.

Бу „Албаты баштаган,“ ол эмээ „крестьяндар баштаган социализм“ дэп үүрэдүни Ленин жаратпай бойынын би-
чиктэриндэ чийп турган ол туру.

Орус јериндэги албаты бойынын јүрүминдэ база ол капиталистардын јадыжын баштаганын јарт айдып бәрди. Анаг ары „Кандый-да Социализм“ болуп турган үүрэдүниг мэкэзин база јарт айдып бәрди.

Одыс јыл озо Ленин албатыны анаип үрэдип турган, нэгэ калганчы јылдарда үүрэдип турганына.

Ол- ок тужунда чийп турган;

„Кайда-да Орус јериндэ аргалу байлар-ла јокту пролетарий улустын ортозында тартыж болып јат, јаңыс фабрикаларда эмэс, кажы раак дәрәмнэләрдә-дә, кайда-да ол блааш јуу буржуйлар-ла пролетарийлардын блааш јуулары болуп јат“.

Чындап, ол тушта албатынын јадыжында андый јарт капиталист-ла јокту пролетарий улус билдирбэй турган, оок ус улус нэни ижтэгэни бойына дэп турата, јаңыс ол иштәп алган јөбжөзин раак базарга бойы алнарып болбой анын садуучы кижэе садып ийэтән.

Ол садучы кижы база астамына болуп садып алып турганы јарт.

Ленин анын кәрэгиндэ чийп турган;

„Ол албатаа билдирбэй алардын ижин бойына мэнзинип турган садучы улус сүрәкэй коркушту болупјат. Нэнин учун дэеэ?“

Алар албаты јоннын иштэгән ижин јаңыс-тан мэнзинип анаг бойына туза алгылапјат. Ол иштәп турган улуска киләп турган болгоп аларды бойларына тартклап алыпјат, анын учун ол ишмекчи улусты, алардын мөкөзинән айрып аларга куч“.

Ол тужунда Орус јериндеги крестьян кижинин јүрүмин Ленин мынайып чийп туган: „Капитализм, качанан бәри тонотырган ачана калган, крестьян кижини јерин таштатырып бойынын курсагына болуп Орус јериндэ бас-тырды, букүн ол помещика јалданып иштәпјат эртән тәмир јол иштәргә подрят алган кижэе јалданып јат, база бир

күн городто жалданып жүрөт, ол-эмээ дэрэмнэдэ аргалу бай кижээ жалчаа жалданат.

Ол крестьян кижн бастра Орус јериндэ жүрүп бойынн **ээзилэрин** сәлип туруп, јарт көрүңјат, кайда-да ол болбоза ошкоч-ок аны тоноп турадылар, коштой аныла иштәп турган поляк кижини база тунгәй тоноглоңјат, аны тоноп турган кижн јаңыс јкшы укту бай эмәс, тунгәй бойиндий-ок крестьян кижн, јаңыс анда ишмәкчиләрдин күчин садын алгадый ақча-јөбжө болзын; база госуларства ары байларга болужып турганнн көрүп турат, ишмәкчиләрдин ижн катуланнн тыңып турганнн база билип көрүңјат.

Айдарда Ленин албатаа, анын бойыннн јадыжын аларга киләмир болуп турган најыларыннн мәкә үүрәдузин јарт көргүзин бәрди.

Кииндә, 1902 јылда, Ленин база бир албатаа карузак болуп турган Социалист партияла блаажып турган.

Ол партиянын ады „Социалист—революционер“ болгон. Алардын үүрәдүзи база јаңыла көрүп кычырган улустын үүрәдүү аайлу болгон, јаңыс эмдәги социалистар каандарды-да анын јаан бийләрдин-дә өлтүргиләп туратандар.

Бу социалистар бойыннн сагыжында революциянын кәрәгинә, јаңыс партия баштап алгадый сагыштулар болгондор.

Ол партия кирәр улус, алардын сагыжынча болзо, интеллигәнт улус (буржуйлардын баалдары), бастра крестьяндар база ишмәкчи улус.

Ол партияны „чын крестьян улустын париязы“ дәп, социалист революционерләр адап турарга сүүп туратандар.

Ол партиянын үүрәдүзин кичәэмәлин көрүп Ленин анын нәгә-дә јарабазын айдып турган:

„Буржуйлардан чыккан интеллигәнтәр-лә, дәрәмнәдәги буржуйлар-ла иштәнип турган крестьяндар-ла база ишмәкчиләр-лә, каанын башкаруузы-ла тартыжып, јуулажарга, јаңыс партия баштап аларга кәм-јок. Нәнин үчүн дәзә? Ол башкаруу ончо албатыны кыстаңјат, јаңыс ол партиядан чын социалист партия әдәри јарабас.

Анда члән болуп турган улустын кәрәктәри башка-башка, кәзәктә торт јаражпас“

Ленин бир бойынын бичигиндэ чиип турган: „Качан ол социалист-революционэр партияда турган ишмэкчи-лэ, крестьяндар, оморды ээчигэн тэгин албаты, турган каанын башкаруузын бузуп јок этсэ оморды баштап турган улус эртэнгизиндэ аларды мэкэлэп салар, буржуйларга тартынып јагыс аларга болужар“ дэп.

Ленинын бу айткан сөстөри ончозы чын болды, каанды чыгарган кииндэ социалист революционэрлэр буржуйлар јаар барглаган. Бойынын бичиктэри-лэ Ленин-ол албатаа каруузып турачы болгон улустын,—тэмэй мэкэ үүрэдүзин албатаа чынын айдып бэрип туруп оны-ла чын албаты учун туружар улусты ол булгактап сагыжын јарадып айрыды. Эмди Ленин ол үүрэдүни јаратпады, ол „социалист“ дэп бойлорын адап турган партияларды албатынын алдында јамандап турды, айдарда албаты канайып капиталистардын кыйынынаг айрылгадый онын кэрэгиндэ нэни иштэгэдий? Бу сурака Ленин ол-ок бойынын чийгэн бичиктэриндэ айдып бэргэн.

Албаты бойы оморды үүрэдин баштап турган улустын тэмэй үүрэдүзин укпай, алардын айдып турган болор амыр-энчү јадышты кэлэрин, сакубай анын кэрэгин бойлоры баштагадый дэп.

Анын баштаар кэрэги-каан башкарууны бузуп јок эдэр кэрэк! Помещиктардын јэрин алып аларга кэрэк! Бу јарды Ленин јарлаганы одыс јыл болды. Ол-ок бичиктэ Ленин айдып турган: „Социал-демократар онын кэрэгиндэ албаты учун сүрэкэй туружкадый“ дэп.

Јэр крестьяндардын дэп 1894 јылда—

Ленинын бэргэн јары.

Ол тушта крестьяндар бойынын јүрүмин, бойынын шыразын јакши ондоголок болуп анын үүрэдүзин аайлабадылар. Крестьян улус ол тушта эш-нэмэ билглэбэс болуп бойынын „каан-адазынын“ болужына ижэнгэн аа бүдүп тургандар. Айдарда, ол крестьяндардын кулагы укпазын, олардын эш-нэмэ билглэбэзин, аларга айдып бэргэдий кэм күч болгодый?

Ленин андый күчти көргүзип бэргэн. Ол пролетарий улус ишмэкчи укту улус дэп.

3. Канайып Ленин төгүн „ишмэкчилэргэ карузак“ болуп турган улустың кылыгын јарт айдып бэргэн.

Ол тужунда оруста ишмэкчи јаныла ондонып клаткан. Орус јариндэ бастра революцияннын кэрэгиндэ туружкадый бир-лэ кээк улус болгон. Анын кэрэгиндэ ишти ончозын јаны баштаарга кэрэк болгон. Канайып ишмэкчи укту албаты тартыжып јуулажкадый?

Јуудын кэрэгиндэ канайып баштамалды баштайтан? Союзка киргэдий улусты кайдаг тапкадый?—дэп. Ол сүмэни бир-дэ кижии бойынын сагыжына алынбаган онын кэрэгиндэ бир-дэ сананбагандар.

Ол сүмэ-сүрэкэй кату сүмэ, аларды чын јакши шүүп-алган кииндэ иштин кэрэги ондоноры анда болгон. Ленин Петербургка барды (эмдэги Ленинградка, анын ады-ла адалган) ол тужунда Орус јариндэ јагыс јаан фабрикаларлу заводторлу городка. Мында ол революцияннын кэрэгин, оны арэстовать эдип Сибиргэ айдаганча, бойы јарлап турды. Бир кээк революциянын кэрэгиндэ туйка иштэгэни аны сүрэкэй көп кэрэкэ үүрэтти. Ол ижинэн алынган үүрэдүзинэн база андагы иштэп турган интэллигэнт улустың ижин көрүп, эмди Сибирдэ јарт шүүп, ишмэкчи улус бойынын күчин капиталистар-ла јуулажарга канайып баштап тыгыйтанын үүрэнип чийп турган. Ол бичиктэриндэ нөкөр Ленин ишмэкчилэрди мэкэлэп турган интэллигэнт улусты јамандап турган: Олордын үүрэдүзи мындый болгон: ишмэкчилэр курсак киймдэрдэн кыстатырбазын дэп, олордын эзилэри-лэ, капиталист улустар-ла, јуулажарына болужарга, ишмэкчилэрдин јал акказын көптөтсін дэп, иштэйтэн күнди кыскартсын дэп, база кандый-кандый кэрэктэрдиг учун. Онын кэрэгиндэ олор, ишмэкчилэр, тудуш түймээн баштагылап турзын дэп, үүрэдип тургандар. Политиканын башкаруунын кэрэгиндэ тартыжар кэрэги ишмэкчилэрдин ижи эмэс дэп.

Каан-ла помещиктар-ла алардын башкаруузы-ла тартыжар улус—бош јүрүм кичээп турган буржуйлар дэп.

Ленин ол үүрэдү ишмэкчилэргэ, база болотон революциаа, јарабазын көрүп алды. Ишмэкчилэр јагыс капита-

листарла тартыжып туруп башкаруу-ла тартыжарын буржуйларга бэрип ийзэ нэ болгодый?

Ол јуу тартыжтын тузазы ишмэкчилэргэ једижэтэн эмэс, ары буржуйларга једижэтэн туру. Качан ишмэкчилэр түймээн баштап, түймәшкләп турза, бош јүрүмгә тартынын турган буржуйлар аныла башкарууны коркузып туруп анал башка бойына туза аларга турганы.

Турган башкаруу аларла јөптөшкләп аларлар туру, ишмэкчилэр дэзэ куруга тура каларлар туру.

Ленин мында К. Маркстын јүрөдүзин ишмэкчи улус бойынын учуры учун бойы туружатан, бөкө укту буржуйларга бүдүнбэй дөп, јарадып турды. Ишмэкчилэргэ, буржуйлардын партиязынан башка, бойынын партиязы кэрэк. Ол партия ишмэкчиләрди капиталистарла јуулажарга баштаар ол-ок тужунда турган башкаруула. Ленин сүрэкэй кичээп турган, андый партияны ишмэкчи укту албаты тургуза, бойынын кэрэгин баштаар тужунда, баштагадый дөп. Андый партияны ишмэкчи улустын бойынан алып баштагадый. Ол ишмэкчиләрдин партиязы крестьян улустын база ончо ишмэкчи албаты капиталистардын кыйынында тургандардын учун туружкадый. Ненин учун дэзэ? Ишмэкчи кижии бойы капиталистардын кыйынында турглап јат. Ишмэкчилэр башка-башка дәрәмнэләр заин јуртагылап јаткан эмэс, јангыс городто јаткылапјат, анын учун алар күчтү болглопјат. Олар бастра бойлоры јангыс иштэгөдий. Городтогы буржуйларды јуулап јәнәри-күчтү ол партия. Ишмэкчи укту албаты онын партиязы, ончо ишмэкчи албатыны капиталистарла, помещиктарла алардын башкаруузыла јуулажарга баштап турар.

Ленин бойынын бичиктәри-лэ бойынын куучындарыла ол тужундагы революционәр улустардын сагыжын јарыдып бойы-јар тартып алды. Бу кэрәктэ Ленин энлэ партия башталганынан бэри тудуш оны тыгыдып туруп, онон чын революциянын кэрэгиндэ туружкадый учкары каанын башкаруузын буржуйлардын јангын јуулап таштагадый этти. Ол тушта андый партия башталбаган болзо, орус јериндэ эмди ишмэкчилэр-лэ крестьяндар улустын башкаруузы турары јок әдә. Каан башкаруузынын ордына эмди кандый-кандый буржуйлардын республиказы болор әдә, ол эмәзә база каан

бийынын кэрэгиндэ албатаа кару бэрбэс болуп турар эдэ. Онын кэрэгиндэ, Ленин 1905 жылдаг 1917 жылга јэтрө-меншевиктар-ла блаажып туратан.

Меншевиктар ишмэкчилэргэ айдып туратандар: „Каан тужунда башкаруу, јан помещиктардын колында болуп турупјат. Олардын кылыгы ончо албатаа јарабайјат; анын учун аларла тартыжып турган буржуйларга болужарга кэрэк, качан буржуйлардын колында башкаруу јан болзо, ол тушта албаты-јон база күн бадыш јаар јаткан јэрлэр-айылу јуртаглар„дөп. Ленин торт айткан, революционэр-ишмэкчилэргэ ак мээлэйлү революционэрларла јаражары јок. Нэниг учун дээ? Алар ошкош-ок ишмэкилэргэ, бойлоры айткан аайынча иштэбилэбэс.

Ишмэкчи укту албаты бойына союз болуп тургадый улусты башка јэрдэн көргөдий.

Ленин ишмэкчи-ле крестьяндардын союзын јарлады.

Каан-ла јуулажары, революциянын кэрэгиндэ пролетарий улуска чын болужар улус—крестьяндар. Ишмэкчилэр-бойлорынын эзилэрин капиталистарды өштөп турганчылап, крестьяндар помещиктарды өштөп јат, анын учун бу эки албатынын кэрэгиндэ бир союз болоры јолду. Ишмэкчилэр городто башкаруунын јанында турглапјат. Ол јангыс бойынын колын көдүрзэ каанын башкаруузын, анын губернаторларын тумалап салар. Ишмэкчи ук јууны башкарып дэрэмнээ тил јөтирэр.

Дэрэмнэдэ крестьяндар помещиктарды басклап ишмэкчилэрдиг јуузына болужупјат, чээрү киимду крестьяндардын улдары түймөп чыккан улусты адпай алар јар-кожылып турар.

Ленин 1905 жылдагы революциядан озо „каан башкаруун колына мылтык алып базар“—ордына ишмэкчилэ-крестьяндардын союз башкаруузын тургузар“ дөп јар этти. Айдарда, Ленин ишмэкчилэ крестьяндар союз баштап каан башкаруузын базып, ордына бойлорынын кучилэ јангы јан тургузарын јар эткэни, јирмэ жыл болды.

Ол тужунда бу жар жарабады. Нэниг учун дэээ? Революциянын кэрэгиндэ туружар кўчи ишмэкчилэрдэ јэтпэс болгон, крестьяндар дэээ ол тужунда эш нэмэ ондобос болуп, ишмэкчилэргэ кэрэктү болушты бэрглэбэдилэр. Андыйда болзо, ол пролетарий-ла крестьяндардын союз жар база баштапкы түймээн тэмэй калбады. Јагыла каанды чыгарып ийген кийндэ, феврал айдагы революция тужунда, Ленин катап ишмекчи баштаган, ишмекчилэр-лэ крестьяндардын союзын баштарга кэрэк дәди. Эмди Ленин ол союзын кэрэгин озогызынан тыгыдып турат. Каанын башкарузы бузылды. Государстванын башкарузы буржуйлардын колына барды. Фабрикалар, заводтар, јөбжөлэр, јер какапиталистардын помещиктардын колдорында артып калган. Капиталистардын башкарузы озогы аайынча бско государстваларла јуулажып турган. Албатыны тоноп турган јуу токтозын! Капиталистардын башкарузын бузар кэрэк! Башкаруу јан Советарда болзын!—Ишмекчи-лэ крестьяндардын сбузы јажазын!—дәп Ленин жар этти. Турган башкаруу болшевиктарды базарга бэлэтенип турган. Октябрь айдагы болгон революция ол сагышты кэрэкэ јетирбэди.

Ишмэкчилэрлэ крестьяндар, октябрь айдагы революцияда-алар јөндөгөн учун Ленинга јакшызын јетиргэдийлэр.

5. Совет јагнын башкарузында.

Ишмекчи-лэ крестьяндардан кэм-дэ качан-да ундубас, Ленинын Совет јан јагы башталарда, эткэн кэрэкти.

Помещиктардан, монастырлардан јерди иштәп турган-крестьяндарга алып бәрип—иэтән бичиккә баштапкы-ла түймээн башталар тужунда колын салганын. Ленин албатыны коркушту јуудан айрып аларга, јаткан јурт улусты амыр—әнчү јатырызарга кичәәп туруп, капиталистардын баштап алган јуузын токтодорго 1918 јылда Брест дәп городто Германла јөп этти, ол кылык-ла Совет јерди герман чөрүдәг айрып алды.

Ол јөп эдәр тужунда Германга бир кичинәәк јер бә, рилгән болгон (орус-ла јуулажып чыгым эткән учун дәп) айдарда герман—капиталистардын ачабын бир кзәк чөлбө

токтозып Совет жагнын тыгыдарына алып алды. Качан германын капиталистары, Совет башкаруу 1918 жыл жайгыда капиталистардын фабрикаларын, заводторын алып турарда, аа тийбозин деп турарда, Ленин ол капиталистардын сурагын торт укпады. Анын кэрэгиндэ Ленин фабрикаларды, заводторды, тэмир жолдорды база кандый-кандый жобжэ иштэп турган жерлэрди, ончозын государстванын жобжэзы болор деп бичикэ колын салыпјат.

Качан эски каанын чэрүүзин божодып ийэрдэ, 1918 жылда, январ айда Ленин крестьяндар жууга чаксыраганда болзо бойларына болуп бойларынын Кызыл Чэрүүгэ киргилэп, мылтыкты тудунар деп, аны баштап турган бичиккэ кол салыпјат. Ол бичик Совет Јарди актар дын чэрүүлэринэн айрып алды, качан алар јаны жуулап кэлэрдэ, ол тужунда биетэ баштапкы Кызыл Чэрүүнин отрядтар болгон. Дэрэмнэдэги крестьяндарды эки јара бллүргэ (аргалу байларды башка эдэргэ) Ленин 1918 жылда дэрэмнэдэ јокту крестьяндардын комитетар баштазын деп, учур бичик чийпјат. Нэнин учун дэзэ? Качан помещиктар качклай бэрэрдэ, дэрэмнэдэ буржуйлар тура калгандар, жагыс ол буржуйлар база крестьян укту болгондор, алардын кылыгын Ленин јаш тужунда үүрэнип билип турган.

Дэрэмнэдэ алардын құчи болгон.

Помещиктардын јэрин, малын, машиналарын ол аргалу байлар алгылап алып эмди кандый-да революция кэрэксибэй эмди амыр-энчү јадыш кэрэксип сурагылап тургандар, эмди жагыс бойлары јоктуларды кыстап турарга.

Јокту крестьяндардын комитэтэрин баштайтан учур бичик октябр айдагы революцияны городгон дэрэмнээ кочүрди. Ол учур дэрэмнэдэги јоктуларды андагы буржуйларга удра жуулаштырды. Јоктулар бир баштамалда бирикиглэп, городтогы ишмэкчилэрчилэп, крестьянла ишмэкчилэрдин башкаруунын учурун укпас, дэрэмнэдэги аргалу байларды јендэдилэр.

Качан удабай жуу башталарда ол аргалу байлар актарга болужып болбос болуп, Кызыл Чэрүүнин кэрэгинэ тутак эдип болбос болдылар.

Ол жуу тужунда чийгэн учур-бичиктэрдин ортозында крестьян улуска кату учурлар болгон-ок. Разверстканын

кэрэгиндэ, база иштиг кэрэгиндэ.

Ол учур бачиктэр крестьяндарга кату болгондо болзо, эмди кэм-дэ кижээ јарт: ол тужунда андый учур крестьяндардын бойлорына тузалу болгон.

Разверсткала јуулган ашты кызыл чэрүүгэ городтогы ишмекчилэргэ јууп турган, алар бастра Кызыл Чэрүүгэ иштәгиләп тургандар. Иштиг кэрэгиндэ чийгән учур база ол тужунда сурәкәй кәрәкту учур болгон, городко аш одын тартып бәрәргә кәрәк болгон. Ол учурлардын катуузын, крестьян улуска аны бүдүрәргә күчин Ленин бойы-да јарт билип турган. Андыйда болзо, ол јарт билип турган башка кылынар јол јогын. Ол учурлар Ленин-ла чийлбәгән болзо, город аш јок отура- калар әди, Кызыл Чэрүүдәги улус качкылай бәрәр әди, каанын бийләри бисти түрчәлә ойто јуулап алар әдә. Ол шыра табычна ундулуп калар. Ишмәкчи албаты качанда ундубас, анча көгүсту улу-сагышту кижиги андый кату ол-ок тужунда албатыны аргалагадый учурларды чийип турган ижин.

Анын учун аа улу-јаан мак болор.

6. Бистиг оштулэрибистиг кийниндэ бистиг Союз— нөкбрлөрибистиг баштамалы.

Ленинын база сүрәкәй јаан кәрәк бүдүргәни бар: Коммунист Интэрнационалды баштаган кижиги ол.

Качан јәр үстүндә башка—башка јәрдәги капиталистардын ортозында јаан јуу башталарда, качан социалистар ары буржуйлардын башкаруузы јар баргларда, Ленин айткан: „Әкинчи Интэрнационал өлди“. „Үчүнчи Интэрнационал јажазын“! дәди. Анча миллион јәр үстүндәги ишмәкчиләрди јагыс союз болуп, канча јылдарга башкарып турган Интэрнационалды, өлгөн дәп айдар кижиги—јагыс Ленин болгон. Анын айтканы чын болды. Озогы Интэрнационал удабай чачылды. Ленин ол—ок тужунда Швейцарияда јагыс үчүнчи Коммунист Интэрнационал баштады, ол Интернационалга андый улустар киргиләгән, кажылары капиталистардын баштап алган јууды чын јаратпай түрган улус.

Ленин әмди үчүнчи Интэрнационалды, Әкинчи Интэрнационал тудылганынан башка туткан.

Экинчи Интэрнационалдын социалист партиялары каа—жаа жэр үстүнин бир укту албатынын жуундарына кэлгилеп туратандар. Мында алар революциянын кэрэгинэ јакшы куучын айдып андый-ок јоп бүдүрин туратандар.

Јэр зайн айларына јангылап барып жуунда тутклаган јопти ундуглап салып, кандыйда партия бойы алдынаг кылынып туратандар. Буржуйлар Экинчи Интэрнационалдан коркубайтан ол бойынын бажарлап турган улузын революция баштабай турган учун.

Ўчүнчи Интэрнационалдын коммунист партиялары жылдын жуунга жуулгылапјат. Ол жуунда туткан јопти кандыйда коммунист партия бүдүррер учурлу. Кандый партия аны бүдүрбэй турган болзо, аны Интэрнационалдан чыгарып ийер.

Јуун, Коммунист Интэрнационалдын Башкаруу Комитедин, тудуцјат. Аа јаан коммунист партиялардын делегатары член болып кирглэпјат. Ол чын ишмэкчилердин революциясын башкарыпјат, кандыйда государетвада. Ол чын буржуйлардын башкаруун, кандый—да јердэ, базарга бэлэтэп, ордына ишмэкчи албатынын башкаруун тургузарга—јат.

Кызыл Интэрнационал дэп баштамал бистын Союз Совет Республикаларга кандый јаан туза эдицјат?

Ленин тудуш айдын турган, бис бойыбистин буржуйларыбисти јэндэдибис дэп торт ижэнип болбосыбис, качан бөкбө јерлэрдэ ишмэкчилэ крестьяндар бойларынын буржуйларын жуулап таштабаза. Бистин Союз Совет Республикалар ол тушка јэтрэ бойына ижэнбэс, качан башка бир-эки јаан государетваларда Совет јан башталбаанча. Эмди бистин өштүлэрибистин јуртарында бистин күч нөкөрлөрибис аларга ижэнгэдийбис, Кызыл Интэрнационалда бирикклэгэн, коммунист партиялар бар. Анын учун бис Ленинга јакшыбисти јетиргэдийбис.

7. Ленин ишмэкчилэрлэ крестьяндар.

Качан јангы-ла актар-ла жуулажып божогон кийиндэ, баштапкы кижии Ленин-ок ишмэкчи крестьяндардын кэрэгинэ килэп кичэеп турар болды. Ол кичээмэлди кандый крестьян кижии бойы көрүп билип турган.

Бискә бу бичиктә, Ленин крестьяндарга киләп кату разверстканы токтозып ордына налог тургусканын, ишти токтозып бош саду баштатырганын, айдарыбис јок. Аны ончо албаты биләр.

База кандый-кандый учур бичиктәр, крестьяндардын ишмәкчиләрдин жүрүмин, јәңилдәткән ончозы Лениннын айдыжина анын үүрәдүзинә болуп чийлгәндәрин, јартын айдарыбис јок.

Канайып Ленин бойы эзән тужунда, өлбөринин алдында, ишмәкчиләрдин алдында крестьяндардын кәрәги учун туружып турганын, канайып ол ишмәкчиләрди, база коммунист партияны ишмәкчи крестьяндарла јөптөштирип, ишмәкчилә крестьяндардын союзын тыгытсын дәп үүрәдиш турганын биләргә кәрәк.

Бу сүмәни Ленин база бойынын үүрәдүчинән К. Маркстан алынған, К. Маркс үүрәдиш турған; „капиталист јурта эки јаан күч албаты бар: буржуйларла пролетарийлар.

Буржуйлар капиталист јурты кондыргылапјат, пролетарий улус дәзә ол јурты бузуп, аны токтозып јат.

Бу эки өштү уктардын ортозында ары буржуйлар-јар эмәс, бәри ишмәкчиләр-јаар эмәс ишмәкчи крестьяндар тургылап јат. Ортон крестьян кижии база иштәнипјат, ол база албатыны тонойтон јанды јаратпай помещиктарла капиталистар-ла тартыжып јат. Ол-ок тужунда ол бойы ээзи болуп јөбжөни мәнзинәр болупјат.

Айдарда ишмәкчиләр андый ортон крестьяндардын кәрәгиндә канайып кылынгадый? Аны ишмәкчиләр бойы-јаар тартынгадый. Ортон крестьяндар ишмәкчиләргә, буржуйлар-ла јуулажарга аралажып токтозпозын дәп иштээр кәрәк. Качанда ишмәкчиләр ортон крестьяндардын кәрәгиндә кату кылынбас кәрәк.

Андаый сүмәни социалистардын ончо бажарчилары айдып туратандар.

Ленин дәзә ол сүмәдән, ишмәкчи укту албаты революция тужунда канайып, ортан крестьяндарла јаражатанын, бир үүрәдү эткән. Ол үүрәдүзин Ленин, Совет јуундарда, коммунист партиянын јуундарында, бойынын куучындарында айдып бәргән.

Анын үүрөдүзи мындый. Крестьян улус андый революцияны кэрэксиптат, ол революция жаан капиталистарды помещиктарды жок эдэр болзо.

Андый революция крестьяндарга помещиктардын жерлерин берицтат, анан башка аларды капиталистардын кыйынынан айрыцтат, ол капиталистарга крестьян улус алымду болгылап анызынан жажына айрылып болгылобай жат.

Андый революцияда ишмэкчилэргэ, бастра ортон крестьяндар эмэс болзо, кээзги болушкклаптат кандый да болзо, алар ишмэкчилэргэ корон этпэй жатклар. Анан ары крестьяндар ишмэкчилэргэ болушккылабай жат. Баштап кэрегибисти бүдүрү алдыбис дэп, анан ары помещиктарды капиталистарды торт жок эдэргэ кэрэгин билгилэбэй турарлар.

Кээк, ишмэкчи башкаруунын, учурлары аларга жарабай турар ол учурлар капиталистарда торт токтозыпта турган болзо. Качан буржуйлар-ла ишмэкчилэр жуулажклаганда крестьян кижинин журты жоксраптат, айдарда крестьян кижини городтогы базар-ла бир-дэ кэрэк бүдүрбэй жат.

Качан ишмэкчилэр жуулажып божойло, эмди бойынын иштээр ижин баштап город-ла деремнэ бойлорынын жөбжөлөрин тоолужарга турганда, ортон крестьяндар ол кэрэктэ ишмэкчилэргэ болужккылабай жат. Нэнин учун дээз? Крестьян кижини жажына байынын кичинээк журтын алдынан бойы башкараарга үүрөнип калган, бойынын ас иштэп таап алган жөбжөзин базарга бойы садар болуп, бойынын журтына нэ кэрэгин база бойы садып алар болуп.

Крестьян кижини бойынын журтын, жөбжөзин жаанадарга тартынбай жат; андый журт аа помещиктын журты аайлу көрүниптат.

Анан башка журт жонды башкарып тургадый бистэ эм тургуза улус жок.

Канайып коммунист журты баштап кондырарын билэр коммунистар тургуза жок, айла андый ок сүмөлү коммунист жэр үстүндэ-дэ жок.

Андый кэрэккэ үүрэнэин дээгэн үүрөнип болбос туруп, аа үүрэткэдий бичиктэр база жэр үстүндэ жок.

Коммунист журты баштайтан улус ол-ок капиталист журтында болгон ишмэкчилэр болгылапжат.

Айдарда канайып мыны эдэтэн? Албан-ла баштайтан-ба? Ол эмээ канайып буржуйлар-ла кылынганчылап анайып-ок крестьяндар-ла кылынатан-ба?

Капиталист улус помещиктар ас болгон. Анча ас улусты жуулап таштаарга нэмээ бодолоры жок болгон. Алар албатынын ижинэн канын ичип аны тоноп тургандар. Ортон крестьян кижидээ ишмэкчинин карындажы база ишмэкчи болуптат.

Ортон крестьяндар канча-канча миллион. Мында ишмэкчи коммунист бойынын кижиде кэрэгинде аларды алба-дабай тудуш үүрөдип айдып чын нөкөри болуп иштэгедий. Ишмэкчилер, ишмэкчи башкаруу ортон крестьяндардын жүрүмин жегилдэткедий болзо, ондыйын бэргедий.

Крестьянын журтын көдүрөргө ишмэкчилер болужар кэрэк. Ол крестьяндардын жүрүмин жакшы көрүп аны үүрөнип билэргө кэрэк. Бойынын ижи-лэ ол крестьяндарга жер үстүндө башка жанду жүрүм кондыргадыын көргүскедий. Канайып ортокто, жаан журт баштап, анын тузазын крестьяндарга ишмэкчилер бойлорынын ижилэ көргүскедий. Ол тушта крестьяндар ишмэкчи коммунистка бүдөр, ол тужунда крестьяндар ишмэкчи башкаруунын жанында болорлор.

Ленин айдып турган; „Албан-ла иштөп турза кэрэкти учуна жегирбэй базары туру“ деп.

Анайып Ленин үүрөдип турган. Ол, ишмэкчилердин бажарчызы болуп жуунда айткан эрмэкти, крестьяндардын ортозынан чыккан крестьяндардын бажарчызы-да айдары жок.

Ленин крестьяндардын кэрэгин анайып корулайтан, крестьяндар бойлоры-да анайып туружуп корулап болгыла-бас эдэ. Ол-ок тужунда, ол крестьяндардын кэрэгилэ ишмэкчилердин кэрэгин бастра ишмэкчи—крестьяндардын республиканын кэрэгин жараштырып туратан.

Айдарда, буржуйларды жуулап таштаары бир кэрэк болуптат, социалист журт кондырары башка кэрэк болуптат.

Баштапкы кэрэк крестьяндардын болужына капшагай бүдүптат. Экинчи кэрэк дээ крестьяндардан болуш жок бойы күч болуп таабынча бүдүптат.

Буржуйларды токтозкон кийинде жер үстүндө нөкөр журты баштап кондырары узак болор. Чын коммунист журт болгонча бир канча үйэ улус сэлилер.

Кандый-да јердә фабрикалар, заводтор, јаан јуртар буржуйлар тужунда көп болзо, јуртын јадыжын өскөлдөргә јенил капшагай болор. Анын кәрәгиндә кылынгадый эки јол болгодый.

1. Социалист революция көп фабрикаларлу, заводторлу јердә болзо. Мында машиналар көп. Ишмәкчи укту албаты анда јурт улустын көбизи болуцјат.

Коммунист партия база ишмәкчиләрдин баштамалдары көп аларда кәрәкти билип башкаргадый улус көп болуцјат. Јер иштәйтән кәрәктә база машиналар, база јер иштәгәдий јәпсәлдәр көп болуцјат.

Анда иштәгиләп турган дерәмнедеги ишмәкчиләр көп алар городтогы ишмәкчиләрлә јаңыс Союз баштап чын иштәгиләгәдий улус алар. Анын кәрәгиндә деремнәдеги крестьяндардын нә кәрәктү нәмәларин тургузала иштәп, јәтирип бәргәдий болуцјат, город-ла деремнә базарлар, акча, садучи улус јакко бойлары бар јөбжөләрилә толыжып тургадыйлар.

Ишмәкчи башкаруу крестьяндар кәрәксип турган нәмәләрди јаңыс јердә алгылап турзын дәп андый үләп тураттан јәрләрди түрчә-лә баштап алгадый болуцјат.

Андый јердә проләртарий-ла крестьяндардын бой-бойлары јөпту јуртаар болорын тургузарга бәлән. Јөпту јуртары тәгәнин—Ленин айдып турганынча андый болуцјат—проләртарийлар ончо фабрикаларды, заводторды бойынын колунда тудуп анын нә иштәп бүдүргән јөбжөлөрилә крестьяндардын кәрәгин бастра бүдүрзин дәп, анан башка крестьяндардын јадыжын јенилтәргә анайип иштәп турзын, капиталистар тужундагы јүрүм эмдәги јүрүм крестьяндарга бүлдирип турзын дәп. Јаңыс андый иш социалист јоннын јүрүмин баштаар.

2. Социалист революция јаткан јуртын көбизи јер иштәгиләп турган болзо.

Мында революциянын кәрәги башка болор. Фабрикалар, заводтор ас болуп, алардын иштәп турган јөбжөзи база ас болор, проләртарий улус јаткан јурт улустын ас-ла кәзәги болор. Коммунист партия база башка ишмәкчиләрдин баштамалдары болып, аларда кәрәкти билип башкаргадый улус ас болор туру.

Јэр иштэп турган јуртан јаан бай јурт ас болор, айдарда анда јалда јургэн ишмэкчи улус ас болор туру.

Городтогы ишмэкчилэрдин социалист јурты кондырып баштагадый, дэрэмнэдэ нөкөри јок болор. Јаткан јурт улустын көбизи оок јурту крестьяндар болупјат. Анын учун андый јердэ тургузала крестьяндардын сурагына фабрикалардын, заводтордын иштэгэн нэмэлерди јетирэргэ күч, база городтын јөбжөзилэ дэрэмнэдэ иштэп тапкан јөбжөлөрдү тургуза бой-бойлорына тоолырга болбос.

Андый јердэ капшагай пролетарийла крестьяндар јөптү болуп јуртаглазын дэп, ишмэкчи башкаруу фабрикаларды, заводторды көптөдип јаанадарга кичээр кэрэк.

Ол эмээ андый јергэ, башка көп фабрикаларлу заводторлу јердэ ишмэкчилэрдин революциязы јер иштэйтэн машина јэпсэл бэрип болужар кэрэк. Качан эм тургуза андый нэмэ јокто бир јаннаг— ишмэкчилэр социалист јурты јаан машиналарлу болуп баштазын дэп, аны ла коштой оок крестьяндардын јуртары бойынын иштэп таап турган ас јөбжөзилэ турглазын дэп учур тутпайнча болбос туру.

Анын кэрэгиндэ ишмэкчилэ крестьян кижү јөптөшпөйнчэ болгылабас.

Ишмэкчи башкаруу баштапкы иштээр ижи: јуу тужунада городла дэрэмнэ эки башка айрылып јуртай, бэргэнин токтозып, катап аларды бириккитирэр керэк.

Анын кэрэгиндэ кэм кижү бойы алдынан бойынын јуртын көдүрэргэ турган болзо, садыжарга турган болзо, аны токтоспой бош салар кэрэк. Кэм артык иштэп, албатаа јэнил јетиргизип турза-ол јөндээр. Крестьяндар аларды эчир, кэм аларга товарды нэлэ кэректү нэмэлерин артык иштэп өнөй бэрип турар болзо, кэм городла дэрэмнэни капшагай бириккитирэр. Айдарда, ишмэкчилэр кандыйда болзо, көјөимдар крестьяндарды бой-јар тартып албазын дэп, садууны, фабрикадагы ишти тыгыдып крестьяндарга нэ кэректүјүн јетиргизип тургадый. Андый ишлэ ишмэкчилэ крестьяндардын јуртын јөбжөнүн кэрэгиндэ союз баштап тургузарга.

Качан ишмэкчи башкаруунын, ончо јаан фабрикалар заводтор, ончо јолдор, ончо јаан јөбжөлөр колында болорда бойы алдынан иштэп садыжып турган улус јөндөгөдый эмэс, ишмэкчилэр јөндөгөдый.

Айдарда, качан садууны бош этсэ жаңы буржуйларды өскүрөтөни туру, андый иштэгэн иш капиталистарды ойто тургузатаны туру? Ленин айдып турган: „Оско кылынатан жолыбие жок“

Бойы алдынаг иштэп туратан бош саду болзын дэп оок крестьян журтын сагыжы андый. Анаг башка алар иштэп болглобоста,-билглэбэстэ.

Андай-да болзо, журтын андый кылыгынаг качан-да капиталистар башталып тургандар. Ленин аа албатаа кару-зыйчы болуп турган социалистарды үүрэдип турганы одыс ыл болды. Бу үүрэдүзин ол калгынчы-да жылдарда айдып турган.

Капиталистар јон ортозында тэнэридэн түшпэй-јат, алар ошкош-ок јэр иштэп турган садуулу журтын бойында башталып јадылар. Јурт улустын коркоры анда, аны ончо ишмэкчи крестьяндар сананар кэрэк.

Анын кэрэгиндэ Ленин бойынын сурагын јарт айдып сурајат: „Ойто озогы јүрүмди, јөбжөни мэнзинэр ээзилу, бош садуулу, болзын дэп сананып тураар-ба“? Аны кичээп турганда ойто помещик-ла капиталистын колына кирип анын жагына түжэри туру. Крестьяндар пролетарий-ла жагыс болоры кэрэк тужунда, ойто јана болуп капиталистарга помещиктарга кул болорго туза болгодый-ба?

Аны кожо јакшы шүүп көрөлдөр. Канайышта бис шүүп турзабис ол шүүштэ бэри пролетарий ларга болушкадый. Айдарда, ишмэкчи-лэ крестьянын ортозында, экилэзинэ тэн туза болзын дэп, јөп болгодый.

Качанда ишмэкчилэр капиталистарга фабрикаларды, заводторды ойто бэргилэбэс. Крестьяндар дээз помещиктарга качанда јэрлэрин јандыргылабас туру.

Анын кэрэгиндэ Ленин айдыпјат: „Айдарда ойто помещиктарды, капиталистарды тургузып ишмэкчи албатыны тонотырбаска турган болзоор ишмэкчилэр-лэ крестьяндар экү бойы јоптөшкөдийлэр. Албатынын жагыс союз болуп биригэри, крестьян-ла, ишмэкчинин иштэп таап алган јөбжөзи алардын болзын дэп, кылынар јол ол. Крестьяндар канайып кылынгадыйлар?“

Ленин аларга кылынар жолды айдып бэрипјат. „Ал жббжблү крестьяндардын јуртары ол-ок бои тургылазын јангыс алар коопэратив союзтарга бирикклэзиндэр? Бойлорынын иштэп талкан жббжблбрин јангыс ишмэкчилэрдин коопэративтарына база государстванын лавкаларына садкылап турзын“—дэп.

Ишмэкчилэрдин крестьяндардын коопэративтары буржуйлар бзүп турган јэрлэрди, базарларда, токтозып салгылазындар.

Ишмэкчилэрлэ крестьяндардын јурты јарадарын јанды башкаладарын, јангыс јбптү карындаштар болып иштээр кэрэги ол. „Бузулбас јуук карындаштарынын сбюзы болзын“—дэп. Ленин бискэ бэргэн јакылтазы ол.

Мындый чбрчбк бар: Крестьян—бббббн бббр алдында бойынын уулдарын кычырып алды. Јалмуур бэрзин дэп сурады. Анзынаг бир чыбыктаг алала уулдарына бэрип „сындыраар“ тэди.

Алар јэнгил сындыргылап ийди.

Анын кийиндэ бббббн жалмурды бэрип: „Сындырып кбрүгэр“—дэди. Уулдар канча албаданып-та тургылаза анзын сындырып болгылабадылар.

Бббббн айты: „Јбпту јуртазаар амыр-энчу јадарыгар“—дэди.

Ленин-да эки сзүп турган улдары болгон: Ишмэкчилэ крестьян.

Бббрдэ, ол аларга улу-јаан салым артысқан: „ишмэкчилэ крестьяндардын союзын кбзигэрчилэп чббэрлэгэр! Чббэрлэп алзагар слэргэ—кандый-да буржуйлардын чагы чыдабас.

Чббэрлэп болбозор экилэр базыларыгар! дэп.

Ойро
3-6

